

وزارت صحت عامه جمهوری اسلامی افغانستان

ریاست عمومی وقایه و کنترل امراض

کمیته وقایه و کنترل انتان برای جلوگیری از شیوع کوید ۱۹

معلومات در مورد جلوگیری از شیوع ویروس کرونا برای ادارات دولتی و غیر دولتی

تاریخ ۱۶ حمل ۱۳۹۹

مطابق ۴ اپریل ۲۰۲۰

معرفی:

ویروس های کرونا خانواده بزرگی از ویروس ها هستند که از ویروس سرما خوردگی معمولی تا عامل بیماری سارس را شامل می شود. این ویروس ها در سال ۱۹۶۵ کشف شده و مطالعه بر روی آن ها به طور مداوم تا اواسط دهه ۱۹۸۰ ادامه داشت. اگرچه ویروس های کرونا بیشتر در حیوانات دیده می شوند، اما پنج نوع از آن ها سیستم تنفسی بدن انسان را تحت تأثیر قرار می دهد. این ویروس در سال ۲۰۰۳ باعث شیوع سندروم حاد و شدید تنفسی (SARS) در کشورهای آسیای گردید که حدود ۸۰۰۰ تن مصاب و حدود ۸۰۰ وفیات داشت (در هر ۱۰۰ تن ۱۰ نفر فوت کردند). در سال ۲۰۱۲ نوع دیگر این ویروس باعث شیوع سندروم تنفسی خاور میانه (MERS) گردیده که در آن ۲۴۹۴ تن را مبتلا و از این میان ۷۸۰ تن تنها در عربستان سعودی جان باختند (در هر ۱۰۰ نفر ۳۷ نفر فوت کردند). بار آخر این ویروس با تغییر شکل در ۳۱ دسامبر ۲۰۱۹ در شهر ووهان چین باعث شیوع مریضی شده که در تمام کشورهای جهان سرایت کرده و بیشتر از یک میلیون نفر را مصاب کرده است.

طریق مشخص انتقال ویروس نامعلوم است، اما شواهد موجود بیانگر انتقال ویروس به روشهای ذیل میباشد:

- انتقال در محیط بسته: انتقال ویروس از طریق قطرات کوچک هوا، تماس مستقیم یا غیرمستقیم و احتمالاً از طریق تماس به اشیا و لباس صورت میگردد.
  - انتقال در محیط باز: در محیط باز انتقال ویروس از طریق ذرات کوچک آلوده به ویروس و تماس مستقیم صورت میگردد.
- شخص مریض یا ناقل، توسط سرفه، عطسه و یا تماس دست ها با دهان و بینی ویروس را به محیط پخش می کند.

نکات اساسی برای جلوگیری از ویروس کرونا که هر فرد باید مراعات نماید:

- 1) از دست دادن، روبوسی و بغل کشی- و دست بوسی به صورت عموم بپرهیزید. چون نمی دانید شاید شخصی- که با وی دست بوسی یا روبوسی می کنید، در حالت نهفتگی (تفریح) مرض باشد، یعنی تا حال مرض در او آشکار نشده اما ویروس دارد و آن را به سایرین انتقال می دهد.
- 2) روزانه تا سی مرتبه دست های تان را با آب و صابون بشوید و یا با جیل الکول دار ضد عفونی کنید (شستن با آب و صابون ترجیح داده می شود). چون ممکن است دست تان را به دهن و بینی تان ببرد و ویروس را انتقال دهید.
- 3) اگر سرفه، تب و یا مشکلات تنفسی- دارید، در خانه بمانید و از رفتن به محل کار و یا محل های مزدحم خودداری کنید.
- 4) در هنگام سرفه و یا عطسه دهن و بین خود را با یک دستمال و یا هر چیزی که امکان دارد بپوشانید، چون ویروس از طریق افرازات طرق تنفسی- به فضا پرتاب شده و به دیگران انتقال می کند.
- 5) کوشش کنید تا از دست زدن به دهن، بینی و چشم های تان خودداری کنید، چون شاید دستان تان ملوث شده باشد.
- 6) از شخصی که به امراض تنفسی مصاب است حد اقل یک متر فاصله داشته باشید.
- 7) از عیادت مریضان تا برطرف شدن شیوع مرض کرونا، خودداری کنید.
- 8) اگر وظیفه ی شما طوری است که ناگزیر با مردم در تماس نزدیک باشید، مانند کارمندی که مسؤلیت بررسی بدنی مراجعین را دارند، باید ماسک و دستکش بپوشید، و بعد از هر شیفت کاری

ماسک و دستکش خود را تبدیل کرده و دست های خود را با آب و صابون بشوید. ماسک و دستکش استفاده شده را در یک باطله دانی محفوظ بیاورید تا به صورت مکمل سوختانده شود.

تمام ادارات برای جلوگیری از شیوع مرض کرونا باید نکات ذیل را در نظر بگیرند:

1. به کارمندان بجهانمند که در صورت احساس مریضی، به ویژه امراض تنفسی، به وظیفه حاضر نشوند.
  2. برای کارمندان محل شستن دست ها را با آب جاری و صابون مهیا سازند.
  3. برنامه هایی را که باعث ازدحام و جمع شدن کارمندان در یک محل نزدیک به همدیگر می شود، الی برطرف شدن شیوع مرض به تعویق بیاورند، و در صورت ناگزیری کوشش شود تا برنامه ها در فضای باز و به وقت کم برگزار گردد.
  4. اتاق ها و دفتر های کاری باید از تهویه خوب برخوردار بوده، و در صورت امکان فاصله بین کارمندان حد اقل یک متر باشد.
  5. برای مراجعین در فضای باز محل انتظار تهیه شده و کوشش شود که در فاصله یک متر دورتر از همدیگر قرار گیرند. از پذیرش تعداد زیاد مراجعین در عین زمان در یک محل اجتناب نموده و کوشش شود که تا مراجعین به شعبات مختلف تقسیم شده و از هم دور باشند.
  6. از سفر کارمندان به ولایت هایی که در آن مرض کرونا تثبیت شده است تا حد امکان خودداری کنید.
  7. اداره باید کسانی را که در ظرف ۱۴ روز قبل به تماس یک مریض تثبیت شده کرونا بوده اند، ولی اعراض و علایم مریضی ندارند، برای ۱۴ روز رخصت نماید تا در خانه قرنطین شوند، و به دفتر حاضر نشوند.
- a. شخص تا حد امکان در یک اتاق جدا گانه بود و باش کند، و در صورتی که امکان پذیر نباشد حد اقل فاصله ۱-۳ متری را در تمام حالات با تمام اعضای فامیل در نظر بگیرد.
  - b. تا حد امکان از دست زدن به اشیایی که دیگران هم با آن تماس می کنند، خودداری کرده و اشیای شخصی- مانند روی پاک، صابون، بشقاب، قاشق، روجایی و غیره را با دیگران شریک استفاده نکند.
  - c. روزانه هر نیم ساعت بعد دست های خود را با آب و صابون، هر بار حد اقل برای بیست ثانیه بشوید.
  - d. در هنگام سرفه و یا عطسه دهن و بینی خود را با یک دستمال بپوشاند.
  - e. از رفتن به محلات عامه مانند مسجد، بازار، شفاخانه و غیره خودداری کند. در صورتی که اعراض و علایم کرونا داشته باشند (جدول زیر دیده شود) ، به شماره ۱۶۶ تماس بگیرد و طبق هدایت آن عمل نماید.

8. به شایعات بی موجب باور نکنید و آنچه که وزارت صحت عامه و روسای صحت عامه توصیه و رهنمایی میکنند گوش دهید و عمل کنید. برای پیام های به روز، به وب سایت وزارت صحت عامه (www.moph.gov.af) مراجعه نمایید. پیام های تعلیماتی که توسط وزارت صحت عامه تهیه شده است، باید در محلات قابل دید نصب شود تا کارمندان مطالعه نمایند.

چگونه می توانیم تفاوت بین آنفولانزای معمولی با کرونا را تشخیص دهیم

اعراض و علائم معمولی	اعراض و علائم کرونا
سردردی معمولی	سردردی شدید
تب معمولی	تب شدید
بندش بینی و یا آبریزی بینی	بدون بندش و بدون آبریزی بینی
عطسه مداوم	عطسه معمولی
سرفه همراه با خلط سینه	سرفه خشک
گلو دردی	بدون گلو دردی
لرزه عادی	لرزه شدید
درد عضلاتی عادی	درد عضلاتی شدید

اگر کارمندی مشکوک به مرض کرونا تثبیت شود:

- افراد ذیل مشکوک به مرض کرونا گفته می شود:
  - در ۱۴ روز گذشته از سفر خارجی به افغانستان برگشت کرده اند در صورت مشکوک بودن و یا هم داشتن اعراض و علائم کرونا
  - در ۱۴ روز گذشته با شخصی که ویروس کرونا در وی تثبیت شده است تماس نزدیک داشته اند و اکنون از سرفه، نفس تنگی و یا تب شکایت دارند و یا؛
  - در ۱۴ روز گذشته به یکی از شفاخانه هایی که در مریضان کرونا تحت مداوا قرار دارند دیدن نموده اند و اکنون اعراض و علائم مشکلات تنفسی، سرفه و یا تب دارند؛
  - و یا با یکی از اقارب، اعضای فامیل و یا دوستان شان که یکی از علائم سه گانه فوق را داشته است، در ۱۴ روز گذشته در تماس نزدیک بوده اند و اکنون اعراض و علائم کرونا دارند.
- در تمام حالات فوق به شماره رایگان (۱۶۶) و یا شماره مسئول سرویلانس ولایت به تماس شوید، (ضمیمه دیده شود) و طبق هدایت آنها عمل کنید، و از رفتن به معاینه خانه ها، شفاخانه ها و سایر محلات مزحم خود داری کنید.

3) در صورتی که نزد کارمندی ویروس کرونا تثبیت شد، اداره مکلف است تا تمام اشیایی را که در تماس شخص مذکور بوده است، از قبیل میز، چوکی، کمپیوتر، کتاب ها و بالاخره اتاق وی را ضد عفونی نماید. برای ضد عفونی نمودن سطوح و اشیای کوچک از ایتانول (ایتایل الکول) ۷۰ فیصد استفاده شود. برای ضد عفونی کردن سطوح بزرگ و سطح اتاق و غیره از محلول رقیق شده ی کلورین دار (سودیم هایپو کلوریت، یا بلیچ ۰.۵%) استفاده شود. یک واحد محلول ۵% فیصد بلیچ در ۹ واحد آب رقیق ساخته شده و با آن سطوح ضد عفونی شود. اشیایی که قابل ضد عفونی کردن نیستند باید حد اقل برای یک ساعت در معرض مستقیم شعاع آفتاب قرار گیرند.

این رهنمود به هدایت جناب وزیر صحت عامه توسط کمیته وقایه و کنترل انتان در جریان شیوع ویروس کرونا به رهبری داکتر بشیر احمد حمید ریس عمومی وقایه و کنترل امراض تهیه شده است، اعضای کمیته شامل افراد ذیل اند:

- داکتر شاه ولی معروفی ریس کنترل امراض ساری
- داکتر سید قمرالدین حافظ مشاور ریاست عمومی وقایه و کنترل امراض
- داکتر محمد امید رسولی آمر پروژه مدیریت زباله های
- داکتر محب الله حلیمی مشاور ریاست کنترل امراض ساری
- داکتر ندیب از سازمان صحتی جهان (WHO)
- داکتر زاهد الله رسولی از ریاست طب معالجوی
- داکتر هاشم خان امیرزاده از پروگرام ملی کنترل توبرکلوز
- داکتر محمد یوسف عمران از ریاست عمومی وقایه و کنترل امراض
- داکتر محمد نعیم از پروگرام کنترل لشمانیا و ملاریا
- داکتر محمد رفیق قاضی زاده متخصص کاهش اضرار و (ANPASH) OST

از تیم که در انکشاف این رهنمود نموده اند ابراز سپاس و قدردانی نموده توقع داریم با تطبیق این رهنمود بتوانیم خطرات ناشی از شیوع Covid-19 را در مراکز صحتی نزد کارمندان صحتی و هم چنان در بین مردم به حد اقل آن برسانیم.

در صورتی که در مورد این رهنمود هر ملاحظه، پرسش و یا نظری داشته باشید از طریق وایبر یا واتس آپ به شماره ۰۷۴۴۶۶۹۹۹۹ با کمیته وقایه و کنترل انتان در وزارت صحت عامه تماس بگیرید، چون همه ی ما و شما در مورد این ویروس جدید هر روز می آموزیم، این رهنمود با هر دانش و تجربه جدید به روز ساخته شده و خدمت شما تقدیم خواهد شد.